

• Is er overbehandeling in de endodontologie?

• Prof. dr. Hagay Shemesh

1

ARTICLE IN PRESS

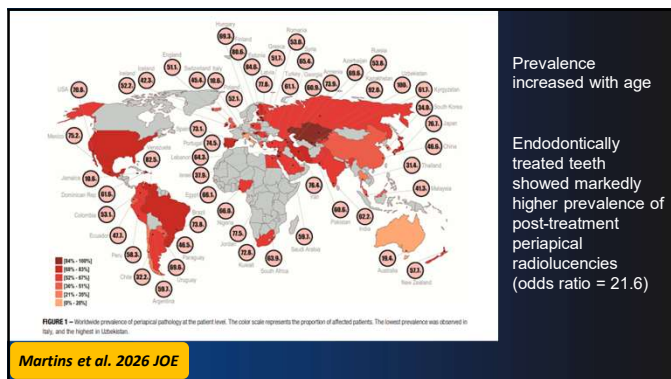
CLINICAL RESEARCH

The Global Periapical Health Study: A Big Data CBCT Analysis of Periapical Pathology across 54 Countries

Jorge H. R. Martins, DDS, MSc, PhD,^{1,2,3} *GPHS Research Group* (including all authors participating in the "GPHS Research Group"), and Marco A. Versiani, DDS, MSc, PhD¹

Martins et al. 2026 JOE

2

3

Endodontologie gaat uiteindelijk niet over wortelkanaalbehandelingen, maar over het behouden van elementen

Parodontologie

Restauratieve THK

Kinder THK

ACTA

4

Een wortelkanaalbehandeling is meer dan een technische handeling: het is een voortdurende afweging tussen ingrijpen en terughoudendheid.

5

Treatment→Retreatment→Overtreatment

- Overtreatment occurs when dental professionals perform unnecessary procedures or treatments that are not in the best interests of the patient, with significant financial and health consequences.

Holden AC, Adam L, Thomson WM. Overtreatment as an ethical dilemma in Australian private dentistry: A qualitative exploration. Community Dent Oral Epidemiol. 2021;49(2):201–8.

Holden et al. 2021 Community Dent Oral Epidemiol

6

Aesthetic dentistry and ethics: a systematic review of marketing practices and overtreatment in cosmetic dental procedures Masoumeh Rostamzadeh, Farshad Rahimi

- Aanzienlijke ethische uitdagingen binnen de esthetische tandheelkunde, met name met betrekking tot marketingpraktijken en het risico op overbehandeling
- Sterke invloed van sociale media op de verwachtingen van patiënten, waarbij esthetische resultaten vaak prioriteit krijgen boven gezondheidsaspecten.
- Dringende noodzaak van duidelijke ethische richtlijnen
- Integreren van ethiekonderwijs in tandheelkundige curricula

Rostamzadeh & Rahini 2025 BMC Med Ethics

7

Orthopedie

Jarenlang werden patiënten met kniepijn door degeneratieve meniscus scheuren geopereerd. Later onderzoek liet zien:operatie is vaak niet beter dan fysiotherapie of zelfs niet beter dan placebo.

Azam & Shenoy 2016 Open Orthop J

8

Psychiatry

- ADHD – Overdiagnose en overmedicatie

Overdiagnosis of Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder in Children and Adolescents: A Systematic Scoping Review.

Kazda et al. 2021 JAMA

9

Overtreatment in Endodontologie

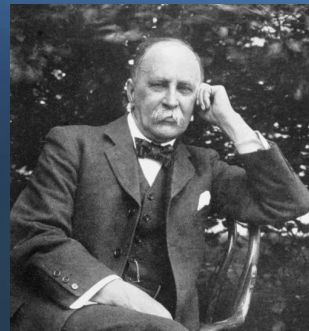
- Diagnose : Overdiagnose en misdiagnose
- Alternatieven

10

- Diagnose

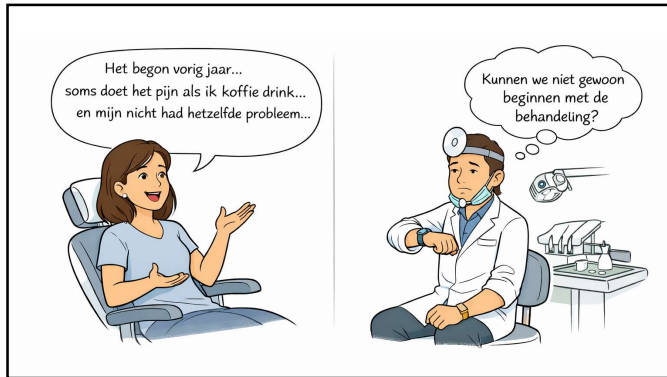
11

“If you listen to patients carefully enough, they will tell you the diagnosis.”

– Sir William Osler

12

13

14

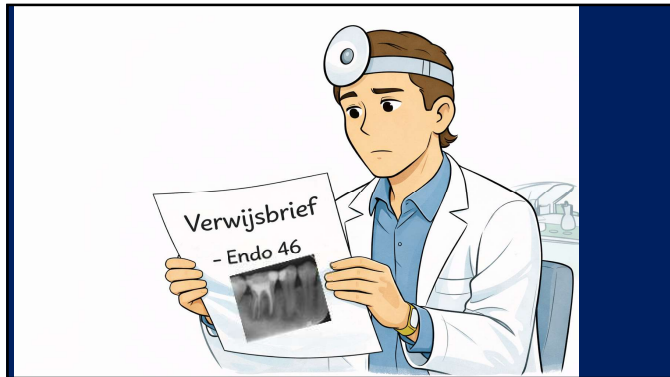

15

Hoe lang luisteren we eigenlijk echt?

1984: clinici onderbreken patiënten na gemiddeld 18 seconden
 2018: clinici onderbreken patiënten na gemiddeld 11 seconden
 Patiënten laten uitspreken kost slechts een paar extra seconden

16

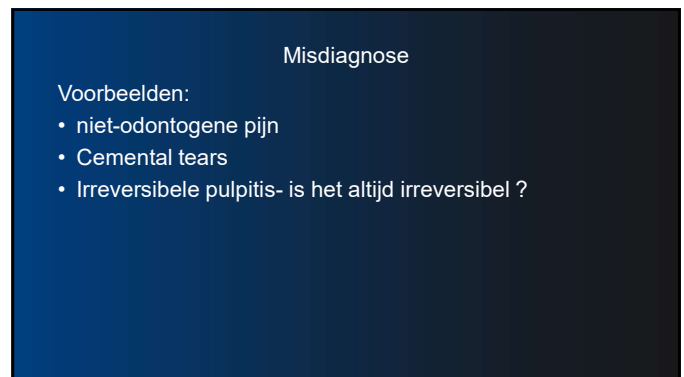
17

18

19

20

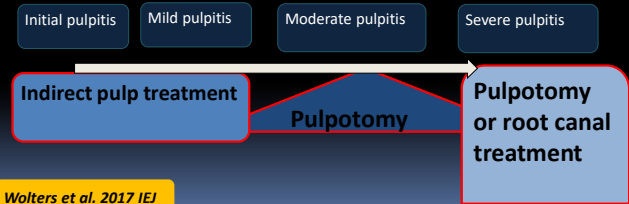
Correlation between clinical and histologic pulp diagnoses Domenico Ricucci et al. JOE 2014

Findings using defined criteria for clinical and histologic classification of pulp conditions revealed a **good agreement**, especially for cases with no disease or reversible disease.

Ricucci et al. 2014 JOE

21

A new diagnostic system for assessing pulpitis and subsequent treatment needs

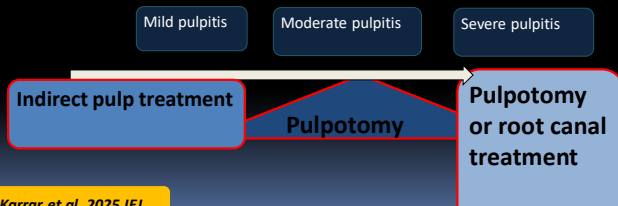

Wolters et al. 2017 IEJ

22

Clinical validation of a proposed diagnostic classification for pulpitis

92 patienten

Karrar et al. 2025 IEJ

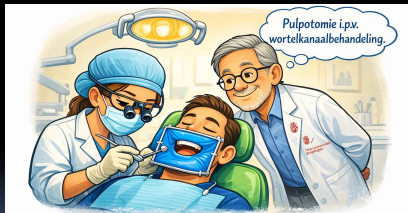
23

Compared with the AAE classification, the new classification in conjunction with proposed treatments resulted in preserving 87% of the pulps compared with historical treatment.

Conclusions: We propose that a revised Wolters classification model is suitable for determining mild, moderate, and severe pulpitis to aid in clinical management of pulpitis.

24

Implementatie in Onderwijs

25

Alternatieven

- Pulpotomie, Vitale pulpathapie ipv volledige wortelkanaalbehandeling
- Selectieve herbehandeling
- Geen behandeling
- Extractie wanneer de prognose ongunstig is

26

- Int Endod J

A clinical approach strategy for the diagnosis, treatment and evaluation of external cervical resorption

Athina-Maria Mavridou et al.

- 542 teeth.
- The overall survival rate : 84.6% (3 years), 70.3% (5 years), 42.7% (8 years) and 28.6% (10 years).

27

- Kunnen richtlijnen helpen ?

28

Richtlijnen: hulpzaam maar beperkt

- Ondersteunen klinici bij besluitvorming
- Standardiseren van zorg
- Verbeteren van kwaliteit

Veel aanbevelingen zijn gebaseerd op:

- Observationele studies, surrogaatuitkomsten en expertconsensus
- Richtlijnen mogen het denken niet vervangen

29

Beyond the Evidence: Why Do Clinical Guidelines and Recommendations Differ?

- Hin, Shemesh 2026 IEJ

INTERNATIONAL ENDODONTIC JOURNAL
The official journal of the British Endodontic Society and the European Society of Endodontology

30

Wanneer richtlijnen dogma worden

- Routinematig denken
- Angst om af te wijken
- Gebrek aan transparantie
- Defensieve tandheekkunde
- Minder individualisatie
- **Risico op overbehandeling**

**ese
NWE**

31

Auw! Het doet zo'n pijn!
Kunt u alstublieft iets doen?!

Eens kijken. Eerst de intake, dan evt. röntgen, bij acute pijn...

RICHTLIJNEN
- intake
- röntgen
- acute pijn

32

Het perspectief van de patiënt

Waarom is mijn tand roze!?
door Machteld Siers
Kan er iets aan mijn verkleurde voortand worden gedaan?
door Marga Ree

Wat telt voor de patiënt:

- Pijn
- Functie
- Esthetiek
- Kwaliteit van leven
- Kosten

33

Overtreatment in de endodontologie ontstaat vooral door:

- Overdiagnose
- Misdiagnose en onjuiste interpretatie van klinische en radiografische bevindingen
- Beperkte tijd voor grondige diagnostiek en communicatie met de patiënt
- Een correcte diagnose is de basis
- Onvoldoende kennis van of ervaring met alternatieve behandelopties
- Behandeltradities of routine zonder kritische overweging van indicaties

34

Op weg naar betere besluitvorming

- Sterker onderzoek dat aansluit bij klinische vragen PhD project van Puck van der Wouden
- Focus op relevante patiëntuitkomsten Outcome studies...
- Kritische interpretatie van wetenschappelijk bewijs Richtlijnen
- Integratie van bewijs Richtlijnen
- klinische ervaring
- Patiëntwaarden Meer aandacht
- Goed onderwijs Uitdaging...
- Verantwoorde inzet van AI Beslissingbomen/ predicties

Iedere patient is anders

35